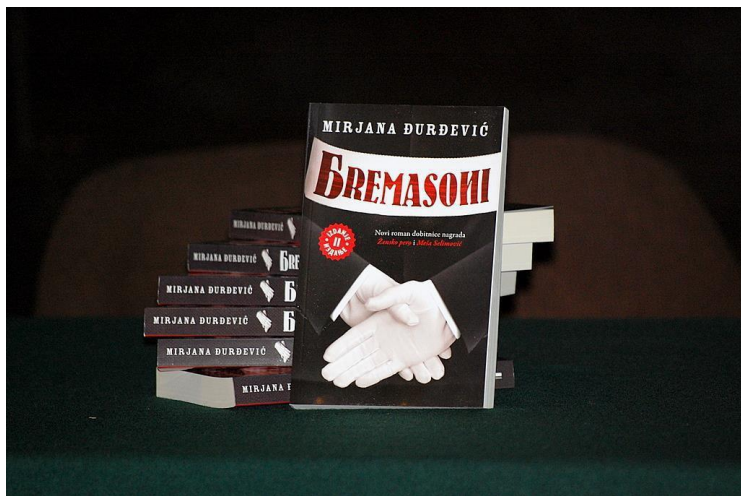

Десимир Д. Ивановић

ЖИШКЕ У ТАМИ

Један покушај разумевања
масонске идеје

Зајечар, 2018.

Уводна реч о Слободном зидарству на промоцији
књиге Мирјане Ђурђевић „БРЕМАСОНИ“
у Књажевцу, 26. новембра 2012. год.

© Десимир Д. Ивановић, 2017.

СВА ПРАВА ЗАДРЖАНА

Корице: Небојша и Ненад Игњатовић

Лектор: Јелена Лончар

Издавач:

Велика Национална Ложа Србије

Београд

Одбор за издавачку делатност ВНЛС (Одобрено за
штампу одлуком Савезног већа ВНЛС од
23.12.2017. године)

Штампа:

НАРРУ штампарија, Чупићева 51, Зајечар

Тираж:

500 примерка

УВОД

„Недавно сам свраћао у некадашњи масонски Храм на Калемегдану, у коме се већ дуго налази Природњачки музеј. У главној просторији, Храму, из централног дела пода повађене су мермерне црно-беле плоче и замењене обичном циглом. Такође, уклоњени су и, вероватно неповратно изгубљени, остали слободно-зидарски садржаји: инвентар, књиге, слике и симболи, који репрезентује људска знања сакупљана вековима. Унутра се сада налазе експонати препарираних шакала, веверица, змија, пољских мишева и другог звериња из наших шума. Некако ме је то одмах подсетило на школске часове из историје, када смо учили да је током Првог светског рата, аустроугарска војска, током привремене окупације, претворила неке наше православне цркве у штале, у којима су онда држали своје коње. У вашој књизи „Бремасони“ неки делови радње се одвијају управо у овом Храму на Калемегдану. Симболички гледано, та чињеница да је један наш најстарији и најпознатији масонски Храм, стетиште и репрезент знања, мудрости и хуманости, на тако значајној локацији, која већ вековима представља сам центар, срце и мозак ове земље, место моћи и великих одлука, претворено у један препарирани зверињак, колико то по вашем мишљењу говори о ономе кроз шта је све српско друштво

пролазило у претходним деценијама, као и о садашњем стању српске државе?“

Тим питањем започет је разговор с нашом уваженом књижевницом Мирјаном Ђурђевић, ауторком романа „Бремасони“ у Књажевцу, 26. новембра 2012. године. Следио је њен одговор, а затим је уследило мноштво других питања, упућених од бројних учесника овог предавања и презентације њене књиге. Десио се отворен и исцрпан дијалог, који се овде у нашој средини, када је у питању масонерија, јавно, и у тако позитивној и конструктивној атмосфери ретко водио, као те новембарске вечери у књажевачком Дому културе, на обали Белог Тимока.

Када је у питању ова тематика, на српском језику, постоје књиге о историји масонског покрета и релативно много публикација које су намењене самим члановима. Међутим, евидентан је недостатак књига или брошура, које би заинтересованима у широј јавности могле послужити у циљу да им се истинито, јасно и компетентно представе суштина, пракса и циљеви слободнозидарских организација. Насупрот томе, постоји бројна антимасонска литература, као и једна изражена површност, контаминираност и негативна пропаганда у јавним гласилима и другим средствима информисања, што је све резултирало стварањем једне искривљене и погрешне представе у нашој јавности. С обзиром на такву ситуацију, сматрао сам да би издавање овог уводног предавања, које је тада одржано, могло да послужи

као један мали корак у правцу деконтаминације и објективнијег сагледавања масонске идеје, као и њеног места и улоге у даљем развоју српског друштва.

У Смедовцу, (Неготинска крајина)
Десимир Д. Ивановић

Лето, 2017.

Мој задатак вечерас је да уваженој ауторки и нашој поштованој гошћи постављам питања у вези с њеном најновијом књигом „Бремасони“.¹ Из мог професионалног рада, као тренер за људске ресурсе и човек који обучава друге у комуникацији, могу одмах да вам кажем да је постављање добрих питања оно што се у тренинзима из комуникације најтеже учи. Из тог разлога, да бих самоме себи олакшао посао вечерас, а и да би наш рад овде био што богатији и занимљивији, моја намера јесте да и ви такође активно учествујете у овом разговору. С обзиром на то да већина од вас овде присутних није прочитала књигу и да је можда недовољно упозната са овом темом, направио бих увод са циљем да вас припремим и подстакнем да опуштено и слободно учествујете у овом нашем вечерашњем дружењу.

¹ Мирјана Ђурђевић „БРЕМАСОНИ“, Лагуна, Београд 2011

Ова тема о Слободном зидарству, мене лично, подсећа на моје прво радно место. Када сам завршио Шумарски факултет у Београду, те сада већ далеке 1975. године, вратио сам се овде у наш крај, и у једном овдашњем граду запослио сам се у тамошњој Шумској секцији. Током студирања, био сам вредан студент и завршио међу првима из моје генерације, а у исто време сам се активно бавио аикидоом – јапанском борилачком вештином, у којој сам 1974. године добио звање мајстора на једном међународном семинару у Фиренци, где сам проводио на летњим семинарима по неколико недеља сваке године. Током студија развио сам још једну пасију – постао сам редован корисник тада новоотворене Народне библиотеке Србије, код садашњег Храма Св. Саве. Тамо сам највише читао управо ту врсту литературе која се тичала психологије, филозофије и езотерије. Моји тадашњи пријатељи у Београду, с којима сам још одржавао контакте и након повратка у родни крај, такође су били у тим истим водама: аикидо, источне филозофије, јога... Моја дотадашња реалност веома се разликовала од оне у којој сам се тада на свом новом и првом радном месту затекао.

У Шумској секцији, иако тек приправник, одмах сам распоређен на „вруће“ радно место групног пословође. Претходни пословођа, старији човек са средњом шумарском школом, пред пензијом и већ нарушеног здравља, радо ми је препустио тај посао будући да су му се свакодневне расправе с радницима биле попеле на врх главе. Како ми је рекао, приликом предаје посла, налазио се пред сломом живаца. Шумски радници и иначе јесу неки свет за себе. Добру већину њих чине не баш срећни људи који некако нису умели да се снађу у животу и да пронађу себе у пословном, па и породичном смислу. Сваки случај је посебна прича и по правилу прилично невесела. Била је то група од петнаестак радника. Зимско време, фебруар, који је те године био веома хладан, с много снега и јаким мразевима. С обзиром на то да није било друге просторије за пријем радника, они су се сваког јутра окупљали у мојој канцеларији. Мој радни дан је тако почињао у задимљеној просторији и у једној специфичној атмосфери, с њиховим гласним и грубим међусобним интеракцијама, у којима су доминирале ситне подвале, међусобна подметања и оговарања, повремено оштре свађе, псовке и дуге, скоро бескрајне расправе. Сваког јутра сам, хтео не хтео, био у прилици да слушам препричавања синоћњих догађаја

из оближње кафане, у стилу ко се колико напио, кога су и како одвели до стана, ко је шта наручивао од песама и шта је све рекао певачици, па шта му је она одговорила и томе слично, све у истом стилу и нивоу. Преко пута Шумске секције ординирала је и локална проститутка, па је по правилу и она увек била учесник у њиховим ноћним тумарањима. Све је то било изношено веома бучно и није се оскудевало у сочним речима и псовкама. Теме и ова општа места су се једино мењали, ако би претходног дана неко од њих, или више њих заједно, ишло на неко од бројних судских рочишта или разговора у полицији. Цветале су разне криминалне активности и већина њих је, на овај или онај начин, била део неког текућег судског процеса, укључујући ту и самог шефа секције, који је такође био прича за себе. Двојица од њих су чак имали затворска искуства с Голог отока, један старији по политичкој линији и други млађи по криминалној. Све у свему, било је то једно шарено и несрећно друштво бивших робијаша, алкохоличара и сличних „изгубљених душа“, скупина оних који нису умели боље да се снађу у сопственом животу и да пронађу неки лакши и уноснији посао и живот за себе. Лични карактер и елементарно поштење су само повремено и на кратко могло да се запази код некога од њих. Можда су неки

од њих раније тога имали више у себи, али су се временом утопили и спустили на општи ниво ове групе. Била је то једна лабораторија, један веома упечатљив пример колико ниско могу човек и група људи да се спусте, скоро све до неке форме првобитног дивљаштва. Да не говорим сада о хигијени и о томе да сам морао свакодневно да се „стерилишем“, јер сам редовно с посла доносио кући те мале поскакујуће инсекте, што ме је и у слободном времену подсећало на моје ново радно место, на атмосферу и затечене услове рада. Некако, аутоматски и спонтано те доживљаје и атмосферу с радног места почео сам да преносим на околину, на цео тај град, који сам све више сагледавао у истом светлу, односно мраку.

У масонерији, људско друштво се упоређује с виноградом или кошницом. Ако их домаћин на неко дуге време сасвим запостави, племениту винову лозу ће надјачати коров и шибље, а медоносне пчеле ће страдати од трутова.

Та два животна стила и односа према животу, послу, напредовању... онај током студија и овај у коме сам се затекао, била су дијаметрално супротна, што би се рекло „као небо и земља“.

Но, добро, прихватио сам ту нову стварност, чак бих сада рекао доста лако и без икакве драме, и почео да се суочавам са својим редовним радним обавезама. То је на првом месту значило сређивање већ започетог, али недовршеног и хаотичног система мерења и уређивања радног учинка и зарада. Увођење јасних мерила, транспарентност и чврста позиција, са уважавањем и спремношћу да чујем њихове приговоре, поштовањем и одговорном комуникацијом с моје стране, уз неопходне компромисе и акцентом на заједничкој одговорности, већ за месец-два дали су прве позитивне резултате и створен је неопходни ниво међусобног разумевања и сарадње, битан за заједнички рад и суживот. Тај мали успех у том битном домену ми је помогао да се лакше носим са осталим поменутим појединостима, а и стрпљиво сам ишчекивао долазак пролећа, када ће се радници ујутру радије окупљати испред зграде уместо у мојој канцеларији.

Једног јутра, некако при крају те дуге и хладне зиме, када сам ујутру дошао на посао на свом столу сам затекао позив за поподневни састанак Општинске организације Покрета горана. То је било адресирано на шефа секције, али је он то преусмерио на мене, пошто њега такве области нису занимале. Његове сфере интересовања биле су сасвим супротне: сечење шума и

лов, односно његова лична допунска или већинска, и криминална зарада, коју је кроз те активности себи обезбеђивао. Поподне сам отишао на тај састанак. Када сам ушао у ту просторију, изненадио сам се јер сам угледао неке сасвим другачије људе од оних које сам до сада сретао. Осетио сам уљудност, коју до тада скоро и да нисам примећивао у том месту. По међусобном опхођењу, говору, циљевима због којих смо се окупили, па чак и по шалама које су се повремено могле чути, као да сам се нашао у неком другој средини и да нисам више у истом граду. Радило се о некој сасвим другачијој скупини људи. Сећам се да је главна тема тог састанка била подизање школског горанског расадника и набавка семена четинарских и украсних врста дрвећа и жбуња за будуће потребе уређивања школских и градских средина, као и предстојеће акције пошумљавања голети на територији те општине.

Разлика у систему вредности и личним карактерима ове две групације људи, у овом истом граду била је велика и дијаметрално супротна. Док су ови први сишли до самог дна животне мизерије и личне себичности, ови други су били окренути заједничким добровољним акцијама, ангажовању деце и њиховом радном

васпитању, оплемењивању околине и подизању паркова, естетици, сарадњи, дружељубљу... Током године се прати успех извршених пролећних пошумљавања и најбољима се додељују награде и подстичу да буду још бољи. Таква људска, поштена, радна и позитивна атмосфера добрих међусобних односа, дружељубља и константног стремљења ка неком локалном општем добру, рад и истрајност ка нечем бољем, кориснијем и лепшем у сопственом животном окружењу, мој је лични доживљај о томе шта у неком граду представља, као и које место и улогу има, локална масонска организација – Ложа. И, према моме схватању, постоји још једна паралела: слично, као и у горанској

организацији, коју су у добром делу сачињавали и водили одрасли, често још држећи и вредни пензионери, од идеје и локалног утицаја, нешто стручњака и великог броја младих – ђака из основних и средњих школа, тако и локална масонска организација – Ложа, окупља зреле и искусне људе, слободне и толерантне, који нису верски затуцани нити догматски крути и ограничени, већ практични и добронамерни. Истовремено окупља и младе и образоване, који су тек на почетку своје радне каријере и породичног живота, те им ова подршка и помоћ старијих, искуснијих и утицајних, или како се то у масонерији каже: „Слободних људи на добром гласу“, може и те како да буде од користи.

С обзиром на то да станујем у једном већем граду у Србији, ујутру, док доручкујем у оближњој пекари или прелиставам новине у оближњем кафићу, кроз прозор посматрам мноштво оних, вероватно прерано пензионисаних и пасивизираних људи, који с купљеним хлебом и јутарњим новинама бесциљно шетају около, јер им се, претпостављам, још не враћа у њихове мале и скучене станове како би гледали досадни ТВ програм, а вероватно им је скупо да седе у локалним кафићима, те тако, лелулајући около, убијају своје време и непродуктивно расипају своју преосталу животну енергију. Већина тих људи су, дало би

се претпоставити и на први поглед, добро школовани. Можда су неки од њих били и на значајним и одговорним положајима, стекли су професионална и животна знања и искуства, али више никоме не користе. Највећи и најважнији капитал једне средине остаје неискоришћен. Ми, као друштво нисмо још научили да ценимо и користимо све ресурсе и богатства с којима нека локална средина располаже.

Када у свом данашњем послу тренера и консуланта, радећи углавном с младим менаџерима у њиховим тридесетим годинама, пажљиво одслушам њихову текућу пословну и животну проблематику, често им поставим питање: „Да ли се повремено виђаш или дружиш с неким старијим и искуснијим од себе?“ По правилу је одговор „Не“, праћен чуђењем, као „Зашто ме то уопште питате?“ У професионалном раду ми често говоримо о **коучингу, менторингу, о мониторингу**, што у суштини све представља ово о чему овде сада говорим: могућност за разговор и поделу искуства и тренутних тешкоћа с неким ко је старији и искуснији; постојање развијеног и стабилизованог међусобног односа заснованог на поверењу и подршци; прилика и могућност за отворену и јасну комуникацију с другом особом, која има виши степен свесности, знања и

искуства у вези с предметом разговора. Путем међусобног дијалога и вођени питањима искуснијег, млађи менаџер ће доћи до јаснијег сагледавања своје текуће ситуације, до разумевања и прихватања реалности и одређивања нових циљева и праваца развоја, подизања мотивације и остваривању континуитета у напредовању. Гледано психолошки, то је као нека човекова потреба да стално има „оца“ испред себе, уз себе или иза себе. Као да је прави биолошки отац, ако је још у животу, исцрпео своју функцију и могућност утицаја током школовања и формирања синовљеве сопствене породице. Но, као да у сину и даље постоји потреба за **победничким моделом**, за повременим дружењем с неким успешним и животно реализованим старијим човеком. У масонерији, таква пракса се негује, и то је један од задатака старије Браће према млађима из заједничке Ложе. Надам се да ме разумете о чему говорим, посебно старија публика. Говорим о неопходности да претходне генерације **трансмитују знања, стечено искуство и животну мудрост**, на један директан и непосредан начин, вербално, на ову садашњу генерацију, која тек ступа на животну сцену. Усвајање неког знања или вештине теже се стиче из књига или преко интернета, него непосредним радом и учењем од

некога који таква знања и вештине већ има. То важи за све области, а посебно за масонерију.

Ако бисмо покушали да сумирамо и поједноставимо основни смисао и принципе рада и деловања једне масонске ложе у некој средини, могли бисмо да издвојимо:

- Окупљање и повезивање људи из неке локалне средине, који су спремни да поштују законе своје земље и одговорно се односе према својим друштвеним и приватним обавезама. Вољни су да активно и заједно с другима, истрајно раде и доприносе општем добру и цивилизацијском развоју. Према својим могућностима, путем добровољних прилога помажу младе, немоћне, старије, као и пројекте од општег интереса. Сваки појединац, који није масон, има право да изабере и одлучи у којој мери, и у коме домену, хоће или неће, узети учешћа у животу своје локалне заједнице, „града“. Припадност масонском братству лишава човека те дилеме, то постаје његова обавеза. Наравно, људи имају ту могућност да све поједноставе или чак и злоупотребе, те се тако у овом смислу, делатност једне локалне масонске организације,

Ложе, може редуцирати на хуманитарну делатност, или извитоперити и претворити се у изборни штаб неке партије и борбу за власт, у лоби групу, акционарско друштво, „шпијунски клуб“ и др.

- Остваривање потпуне слободе у размишљању и говору. Међусобно поштовање, разумевање и толеранција према ставовима других. Неговање пријатељства и љубави према другим људима. Подршка и помагање, укључујући и преношење искуства и знања од старијих на млађе. Култивисање тимског рада и грађанских вредности. Избор, подизање, подржавање и допунско школовање будуће елите.

- Стремљење ка истини и највишим моралним стандардима. Континуираност у личном образовању, ширење и продубљивање свесности. „Ученик заувек“.² Истраживање, разумевање и примена наученог у иницијацијама, као и из укупне традиције и богатог масонског симболизма.

² Натпис на унутрашњој страни кецеље једног од Великих мајстора Великог оријента Француске.

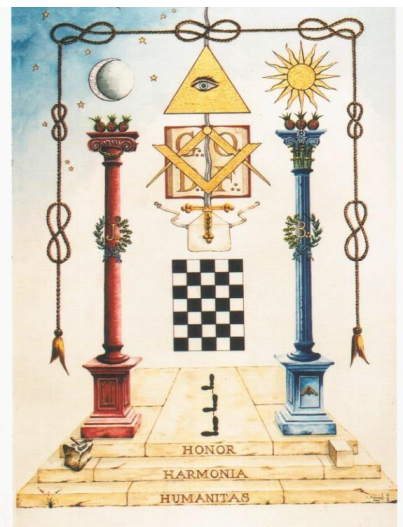
Масонерија се најчешће дефинише као **Древно иницијацијско братство**. То је удружење људи који су свесни моралних и духовних вредности у животу појединца и људске заједнице. Историјски гледано, та идеја и пракса су настале у оквиру еснафских зидарских група и удружења. У једном дужем временском

периоду, пре него што је мрачни средњи век почео да се осветљава и утопљава идејама хуманизма и ренесансе, моћни наручиоци и финасијери великих црквених и световних грађевина имали су неприкосновену моћ и обичај да одлучују о свему. Знамо и ми данас у којој мери власт и сила могу да буду слепи и груби, лоши и покварени, а можемо тек да замислимо како је то изгледало у тим давним мрачним временима. У тадашњој Европи мушкарце и жене су спаљивали на ломачама само зато што су оптужени да су вештице, или што мисле различито од онога што је било проглашено за опште веровање. Једини слободан простор се указивао код тих мајстора грађевинара, јер се моћници нису много разумели у стручне сфере геометрије и статике, као ни обраде материјала, те се у то нису ни хтели, ни могли мешати. Њима је био битан изглед и величина нарученог објекта, док су сам процес градње препуштали провереним занатлијама. Тако се десило да је у једном сектору живота, то јест професионалне делатности, задобијен један мали слободан простор и остварен минимум аутономије. Та пракса одвијала се унутар градитељских ложа, које су биле затворене за оне који ту не припадају. Отуда и та дискреција и тајанственост у њиховом функционисању, која се очувала до данас и

често је предмет погрешних интерпретација. У почетку та сасвим практична форма функционисања градитеља на неком објекту добија идеју универзалности и тежњу да се прошири и на све остале сфере делатности и живота у људској заједници, што представља рађање и почетак такозване Спекулативне масонерије. Из тог свог развојног периода, масонерија обилује симболизмом из области геометрије и градње, као и грађевинског алата, којима су временом додавана нова и дубља значења. Велики део тог наслеђеног симболизма и данас се сматра недовољно откривеним и схваћеним, те представља константан изазов за даља и дубља истраживања. „Слика вреди више од десет хиљада речи“, каже једна кинеска изрека, што је у овом случају више него тачно. Као што је Фројд својевремено сматрао и говорио, да су снови „краљевски пут“ у несвесно, тако се у масонерији сматра да се до најдубљих слојева сопственог бића не може стићи само преко говора, већ и путем симбола, знакова и тајних речи – звуцима. Они отварају могућност за контакт и повезивање с прималним и невербалним слојевима човековог бића и вишим нивоима свесности.

Детаљније гледано, садашња делатност Слободнотарских радионица – Ложа, могла би се поделити у

неколико сфера. Прва је ова шира, **друштвена** о којој смо до сада понешто већ рекли.

Другу сферу бих назвао **религијска**, зато што се о томе у јавности често говори, као да је масонерија нека конкуренција традиционалним религијама. Ова поставка је преузета из католичких друштава и она је суштински нетачна и погрешна. Масонерија није религија нити је замена за религију. Не постоји неки систем веровања или посебна доктрина.

Отворена је за све људе из било које религије и подржава њихова религиозна уверења, праксу и морална начела. У писаним радовима и на састанцима Ложа није дозвољено изношење и дискусија о религиозним, црквеним и политичким питањима. Ако бисмо допустили себи ту слободу да кренемо у неко поједностављивање, онда бисмо могли да кажемо да су кључне речи у свакој религији **вера и нада**, док би суштину масонерије могли да сведемо на речи **рад и одговорност**. У својој бити ти појмови нису у супротности једни с другима, чак са сигурношћу можемо да тврдимо да се међусобно надовезују и надопуњују. У једној од црквених прича, када дављеник моли за спас Св. Николу, овај му одговара: „мрдни и ти мало па ћу ти и ја помоћи“. У нашој српској војној историји такође имамо сјајан пример тог надовезивања акције и вере, или рада и отворености, односно препуштања вишој сили и налазимо га у позоришној представи о Колубарској бици. Заменивши оболелог генерала Бојовића, новопостављени командант фронта и потоњи војвода Живојин Мишић, масон такође, читавог тог првог дана тешко ради и телефонски прати ситуацију на сваком сектору бојишта и издаје неопходна упутства и наредбе. На крају тог дугог и напорног дана, када је издао и последњу заповест, он се окреће ка Истоку, склапа

своје шаке и гласно изговара молитву: „Боже, ја сам учинио оно што је било до мене, сада је ствар у твојим рукама“.

Када образовани масон дође у ситуацију да позиционира себе спрема свог односа према религијама или духовности уопште, он каже: „Ја нисам ни глупи материјалиста, нити затуцани верник“. Цело ово вече могли бисмо да говоримо само о томе шта хоће да се овим исказом каже и како га све можемо тумачити. Нека вам то остане као домаћи задатак, који ћете понети кући са овог предавања.

Такође, по овом питању треба правити разлику између Католичке и Православне цркве, првенствено гледано историјски. У претходним вековима, у нашој средини, наша црква није спаљивала људе на ломачи због другачијих уверења, дакле није била у ситуацији да тако круто и фанатично истрајава на примени неких својих ставова. У православљу, у самој литургији, има много више поетског и емотивног, него што је то случај с католичким црквеним обредима, који су више ментални и самим тиме и искључиви. Током турске окупације, када је фактички престала да постоји српска држава, наша црква је била та која је водила битку за очување националног идентитета и била је практично једина званична институција која је успела да опстане

током тог дугог и тешког периода. Из свега наведеног проистиче једноставан закључак: да српска масонерија и српска православна црква не треба да преузимају обрасце негативних међусобних односа који постоје у неким другим срединама, првенствено католичким. То је вероватно посебно важно за обедијенцију чији сам ја гост овде вечерас, а која се у свом приступу и раду наслања и у тесној је вези са француском масонском традицијом. Наиме, искуство француског народа са својом Католичком црквом је сасвим другачије. Црква је била тесно повезана с племством, играла је сасвим негативну улогу, те је тако током Француске револуције и она делила његову судбину, и била је срушена заједно са племством. Из таквог историјског контекста треба разумети и садашњи негативан однос француске масонерије према Католичкој цркви, која је, успут речено, у тој земљи у прилично лошем стању.

Још једна битна супротстављеност између католицизма и масонерије лежи у такозваном **непогрешивом учитељском ауторитету католичке цркве**.³ Наиме, у масонерији се сматра да је човек слободно биће и да одрасла јединка уме да разликује добро од лошег,

³ Џон Салза “МАСОНСТВО БЕЗ МАСКЕ”, Сплит 2010

те је стога у стању да сам процени шта је за њега најбоље чинити у некој животној ситуацији. Не постоје јасна и крута правила којих се човек мора слепо придржавати. Све зависи од ситуације и контекста. Католичка црква ту човекову способност пориче и тиме спушта човека на ниво недораслог детета.

Добар практичан пример за однос цркве и масонерије имамо и у односу према Библији, односно како се она третира и које је њено место и улога у слободнозидарској пракси. Овај однос је такође у доброј мери историјски условљен. У појединим француским обедијенцијама, Библија не стоји на Олтару – истакнутом месту у средишту сваке Ложе. У Енглеској и Америци, прво целовито издање Библије из периода краља Џејмса (1566.-1622.) је одиграло значајну улогу не само у религијском смислу већ и културном и језичком, те она не само да стоји на олтару већ се члановима масонског братства уручује отворена на одређеном степену, као књига Светих закона, коју сваки масон треба да познаје. Код нас, у Србији, историјски гледано, Библија никада није спадала у најчитаније књиге, а тако је и данас. У прошлости, најчитаније књиге у српском народу биле су: Пелагићев „Народни учитељ“, „Хајдук Станко“ од Јанка Веселиновића и „Српска трилогија“ од Књажев-

чанина Стевана Јаковљевића . Знам многе српске масоне који су тек по пријему у масонерију купили Библију и почели да је читају. Па, ето вам још једног доброг додирног места за међусобну толеранцију и подржавање, уместо за поделе и антагонизам, што је изгледа једна од наших неинтелигентних и свакако штетних националних карактеристика.

Када кажем „неинтелигентних“ мислим на једну нашу специфичну себичност и грабљивост, одсуство осећаја за препознавање заједничких интереса и остваривање неопходног јединства. Мој поштовани комшија из 17. париског арондисмана Светозар Света Вулић, један од најбољих познаваоца масонерије које је Србија икада имала, говорио ми је да је данашња Србија настала из једног обрасца, који је он назвао „патриотска хајдучија“. Мислио је на период Карађорђеве и Милошеве Србије и тадашњу расцепкано-останућу територију на којима су неприкосновено владали локални господари – војводе, потекли од бивших хајдука и свињских трговаца. Они су радили и борили се, како кад, зависно од прилика и ситуације, некада више за заједничку државу а мање за себе, или обрнуто. Посматрајући скорашњу и данашњу реалност у нашој земљи, можемо лако да видимо да се тај образац још није променио. У свим доменима друштвеног живота

доминирају кланови и борба за групне и парцијалне интересе, а изостаје брига за целовитост и заједнички државни интерес.

Трећу сферу бих назвао **едукативном**, у **психолошком** домену или још прецизније сфером **самоупознавања и личног развоја**.

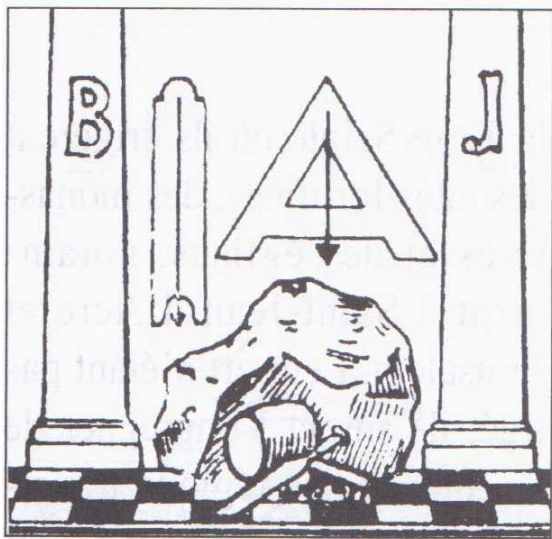
Десимир Д. Ивановић,
на предавању у Књажевцу

Стари грчки натпис са Аполоновог храма у Делфима ***gnothi seauton*** СПОЗНАЈ САМОГА СЕБЕ је суштина и кључ целокупног масонског рада. Стремљење ка упознавању и мењању самога себе. У доброј мери то се односи на **етику**, или принципе мудрости и исправног живљења, као и на градњу хармоничних међусобних односа с другим људима, и то не само унутар Братства. Наставак тог рада на себи би могао да гласи: **ОБОГАТИ СЕ**, у смислу: образуј се, продухови, култивиши, ојачај... сачувај наслеђену и стекни нову имовину. И, треће: **ВЛАДАЈ, ПАМЕТНО УПРАВЉАЈ, МУДРО ГАЗДУЈ СОБОМ И СВОЈИМ РЕСУРСИМА**, у смислу способности да се доносе најбоље одлуке, мудро управља својим временом и животном енергијом, као и својом имовином и свим ресурсима с којима се располаже.

У образовном смислу, једно од свакако интересантних питања јесте и то: шта појединац у масонерији учи, односно која су то знања и лични квалитети коју се унатар те делатности изграђују и брине? Познато је да постоје три степена иницијације, па да укратко размотримо, резимирамо и кажемо шта се то тамо тренира и учи.

У првом инцијацијском степену, ученика или шегрта, новопримљени чан Братства учи да треба да

ради на самоме себи, што је симболички представљено као тесање необрађеног камена. Шта то значи, у ком смислу да ради на самоме себи? Рад на себи, самоупознавању и „тесању“ подразумева на првом месту прављење разлике или дистанцирање свог правога **Ја**, од **Его** структуре с којом се човек поистовећује, а одмах затим и личну способност да схвати и прихвати, да је он сам у највећој мери креатор сопствене судбине. Сваки човек је лично у највећој могућој мери одговоран за сопствени живот и ситуацију у којој се тренутно или хронично налази. У исто време, губи се смисао и интерес за окривљивање других, а пажња се усмерава на то шта код самог себе треба да поправи или промени. Важан део ове фазе масонског школовања јесте да ученик научи да ћути и да уме себе да стави у „други план“. Мото „мајке свих ложа“ Велике ложе Енглеске гласи: „Гледај, слушај, ћути.“ Масонерија није за брбљивце и звекане. Одрастао мушкарац, посебно ако и професионално заступа интересе своје фирме или државе мора да буде одшколаван у вештинама дијалога, преговарања, дипломатије, чувања државних и корпоративних тајни, итд.

Други степен, ниво калфе, говорећи језиком савременог менаџмента, учи нас потреби и увежбавању личних способности неопходних за ТИМСКИ РАД. Да би у било којој делатности или области живота човек остварио неки значајнији успех, он мора да научи да ради заједно с другима. Поред осталог, то је једна од битних карактеристика преласка из сеоског у грађанско друштво. Сељаци су обично одлични као појединци, али када их ставите у тим, они често не умеју да се међусобно договоре, хармонизују и да раде

заједно и предано ка неком општем циљу. То је дубоко укорењено у људима, зато што се хиљадама претходних година тако живело, те се тешко и споро мења, обично кроз више генерација. То је разлог зашто је садашње српско становништво у градовима и даље у својој бити претежно сеоско.

Трећи степен мајстора нас учи односу према времену. Човеков живот релативно кратко траје и треба мудро искористити сваки дан који стоји на располагању.

Четврту сферу, у недостатку бољег израза, бих назвао ЕЗОТЕРИЈСКА. Једна стара изрека каже: „Прави пут се тешко проналази, а лако се губи.“ Наша реалност, стварност коју доживљавамо о себи и свом окружењу је ограничена много чиме, а најпре скомним опсегом наших чула, ригидношћу и контаминацијом сопственог ума. Целокупна стварност је свакако много дубља, комплекснија и по многим питањима недокучива.⁴

Симболички, ми као да живимо, тумарамо и лутамо у мраку, а да тога нисмо ни свесни. Још не знамо колико тога не знамо. Нешто што нам изгледа паметно

⁴ „Има више ствари на небу и земљи, Хорацио, о којима наша мудрост и не сања.“
(В. Шекспир, „ХАМЛЕТ“)

да урадимо, можда није мудро, јер нисмо успели да сагледамо дубину и целовитост. Масонски приступ подразумева постојање тих дубљих нивоа реалности или суптилнијих вибрација које нама обичним људима, односно нашим чулима нису доступне. Потребно је отворити се према тим димензијама и одшколовати нека нова чула, наше „духовне очи“. У томе нам помаже медитација и стално настојање да што потпуније разумемо масонски симболизам. Могли бисмо да кажемо да се ради о способности за једно потпуније, стерео поимање живота, уместо оног које је засновано само на нашим ограниченим чулима и које је омеђено личним незнањем, крутошћу и стеченом патологијом нашег сопственог ума. Такав приступ, дубљи и целовитији, јесте посебно важан када се ради о доношењу одлука. Пракса успешних појединаца је показала да су најбоље оне одлуке које су донете с тог дубљег нивоа свесности. Нешто као интуиција. У кабалистичком учењу, то би био сефирот Кетер.

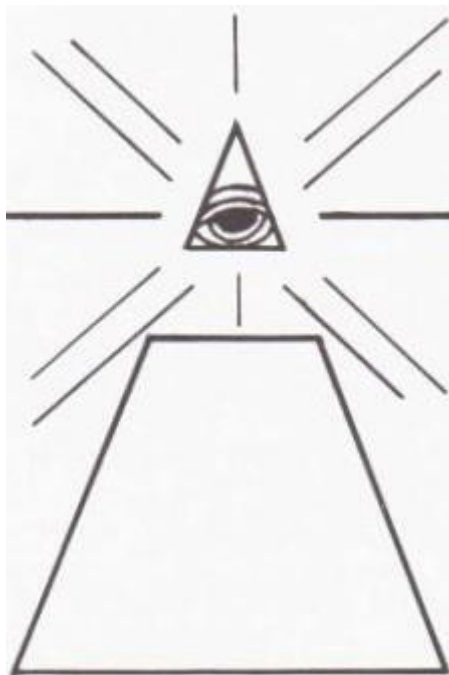
Највећи број обичних људи заправо живи по оном обрасцу, како нас је све заједно дешифровао наш писац, нобеловац и такође масон Иво Андрић - „све пусте неминовности“. Балкански човек је препуштен гомили и околностима, те најчешће само импулсивно реагује и покушава да се одбрани од онога што га је

изненада снашло. Масонски идеал би био да људи развију личне способности и неопходне вештине, те да буду у стању да брже и чешће доносе самосталне одлуке. То подразумева пуну одговорност према сопственој будућности. Одговорност, пак, проистиче из свесности, те када се у масонским ритуалима помиње реч **светлост**, онда се мисли на тај дубљи увид и спознају правог стања ствари, потпуније разумевање стварности, **освешћеност**, што је човеку неопходно да би се исправније позиционирао и донео најбоље одлуке. „Срећа, то је одлука“, каже једна изрека. Човек не може да доноси одлуке када се налази у мраку и једино што тада може да пожели јесте да угледа светлост. У психолошком смислу када се говори о „светлости“ мисли се на **увид** или како се још назива „**Аха!!! искуство!**“ То је када се човеку, обично после дужег лупања главе због неког питања, ствари одједном склопе и сложе, дођу на своје место. Нешто што је до тада мучило човека и изгледало компликовано и нерешиво, одједном се сагледа у другачијем светлу с неке друге тачке гледишта. Дође до јасноће и бистрине, до пораста **РАЗУМЕВАЊА** о неком питању. Ствари онда изгледају једноставније, те је човеку лако да се позиционира и донесе одлуку о томе. По правилу, такве жишке светлости и бљескови јасноће, праћени скоком

разумевања, односе се на нека обична питања из човековог свакодневног живота и проблеме с којима је тренутно или хронично окупиран. Такође, прати их скок енергетског потенцијала, мотивација и ентузијазам за неке нове акције. Такво једно искуство у природи се може поредити с ноћном олујом, с бљеском муње и ослобођеном енергијом у виду грмљавине. Када су доживљаји ове врсте шири и дубљи, те се човеку отворе неки нови хоризонти и сазнања, која превазилазе питања из обичног свакодневног битисања, у том случају прелазимо у сферу духовности и говоримо о **откривењу** или **просветљењу**. У оба случаја се ради о истом феномену, али је разлика у опсегу и психолошком, односно духовном ефекту. Остварена лична добит у постигнутом феномену РАЗУМЕВАЊА је од непроцењиве важности и вероватно највећи иметак који у овом животу можемо да стекнемо, а можда и да га понесемо са собом, као свој једини пртљаг, када овај свет будемо напуштали.

Ако смо вечерас успели да ваш ниво разумевања на тему масонерије макар мало подигнемо на виши ниво, што ћемо одмах бити у прилици да проверимо кроз ваша питања и вашу ангажованост у наставку овог нашег вечерашњег дружења, онда сам ја испунио

свој циљ који сам себи поставио на почетку овог предавања. Хвала на пажњи!

I am above duality

ÉTINCELLES DANS L'OBSCURITÉ

Une tentative de comprendre l'idée maçonnique

Il existe en serbe de nombreux ouvrages sur la franc-maçonnerie, l'histoire du mouvement maçonnique et, relativement, et de nombreuses publications destinées aux francs-maçons eux-mêmes. Cependant, ces ouvrages ne sont pas assez nombreux et c'est regrettable car ceux-ci pourraient être utilisés pour montrer aux personnes intéressées dans le grand public, de manière véridique, claire et compétente, l'essence, les pratiques et les objectifs des organisations des francs-maçons.

C'est dans cet esprit, que vous trouverez ci-dessous, le résumé de la conférence introductive donnée à l'occasion de la promotion du roman "Bremasoni", de la célèbre écrivaine serbe Mirjana Đurđević, qui a eu lieu le 26 novembre 2012 à Knjaževac, en Serbie. La publication de ce mot d'introduction pourrait être une première étape modeste vers une vision plus objective de la franc-maçonnerie, ainsi que de sa place et de son rôle dans le développement futur de la société serbe.

En qualité de modérateur, Desimir D. Ivanović, formateur en ressources humaines a fait une introduction pour préparer le public, et l'encourager à participer d'une façon détendue et libre à la conversation avec l'auteur du roman, en racontant son expérience personnelle, l'histoire de son premier poste de travail, de sa rencontre avec le milieu de la ville provinciale, mais aussi de la révélation d'un groupe de personnes très différentes par rapport à celles du travail.

Puis, il résume et simplifie le sens et les principes fondamentaux du travail et du fonctionnement d'une loge maçonnique dans un certain environnement. Ensuite, il donne brièvement la définition et l'histoire de la maçonnerie.

Les ateliers de la Franc-maçonnerie – des Loges recouvrent différents domaines, mais une attention particulière est accordée à la sphère éducative, qui peut être considérée comme une sphère de connaissance de soi-même et de développement personnel.

L'essentiel et la clé de l'ensemble du travail maçonnique est CONNAIS TOI TOI-MÊME ! – l'ancienne inscription grecque du temple d'Apollon à Delphes – mène ta vie sagement, correctement, établis des relations harmonieuses avec d'autres personnes, non seulement dans la Confrérie ! La continuation de ce travail

sur soi-même pourrait être : ENRICHIS-TOI ! – éduque-toi, dote-toi de spiritualité, deviens fort, préserve les biens hérités, acquiers de nouveaux biens ! Et enfin : GOUVERNE TOI TOI-MÊME ET TES RESSOURCES ! – prends les meilleures décisions, gère prudemment ton temps et ton énergie de vie, tes biens et toutes les ressources dont tu disposes !

L'idéal maçonnique est que les gens développent des capacités personnelles et des compétences nécessaires, et qu'ils puissent prendre des décisions indépendantes plus rapidement et plus souvent. Cela implique la pleine responsabilité de son propre avenir. La responsabilité, cependant, naît de la conscience, et lorsque le mot lumière est mentionné dans les rituels maçonniques, alors on pense à un accès plus profond et à la connaissance de l'état réel des choses, à la compréhension plus complète d'une réalité, à la prise de conscience, ce qui est nécessaire pour qu'un homme soit mieux positionné et prenne les meilleures décisions. Le bonheur, c'est une décision, dit un proverbe. Un homme ne peut pas prendre de décisions responsables quand il est dans l'obscurité, et la seule chose qu'il puisse souhaiter alors, est de voir la lumière.

Dans le sens psychologique, quand il s'agit de «lumière», on pense à prise de conscience. C'est lorsqu'une personne, habituellement après une longue réflexion sur la solution d'une question, accepte soudainement les choses, tout est vu sous une lumière différente, d'un point de vue différent. En règle générale, de telles étincelles de lumière et des scintillements de clarté, accompagnés d'une soudaine compréhension, se rapportent à des questions ordinaires de la vie quotidienne de l'homme et aux problèmes qui le préoccupent actuellement ou chroniquement. En outre, ils sont suivis d'une augmentation de potentiel énergétique, de la motivation et de l'enthousiasme pour certaines nouvelles actions. Une telle expérience dans la nature peut être comparée à une tempête nocturne, suivie par le scintillement de l'éclair et une énergie libérée sous forme de tonnerre. De nouveaux horizons et idées s'ouvrent alors à l'homme et ils surmontent les questions de l'existence quotidienne, ordinaire, or, dans ce cas, nous entrons dans la sphère de spiritualité et nous parlons de la révélation ou d'illumination.

Le gain personnel obtenu lors de ce phénomène de CONNAISSANCE est inestimable et probablement le plus grand bien que nous puissions acquérir dans cette vie, et peut-être, l'emporter avec nous, comme notre seul bagage, lorsque nous aurons abandonné ce monde.

Вспышки в темноте

Одна попытка понять масонскую идею

Когда дело доходит до масонства, есть книги по истории масонского движения на сербском языке и относительно много публикаций, предназначенных для их же членов. Тем не менее, существует нехватка книг или брошюр, которые могут быть использованы заинтересованными людьми в обществе, чтобы гарантировать, что они правдиво, четко и грамотно представляют сущность, практику и цели масонских организаций.

Поэтому это резюме вступительной лекции по поводу промоции книги «Бремасони», известного сербского писателя Мирьяны Джурджевич, состоялось 26.11.2012. в г. Княжевце. Публикация этого вводного слова могла бы послужить небольшим шагом к дезактивации и более объективному взгляду на масонскую идею, а также ее местом и ролью в дальнейшем развитии сербского общества.

Принимая на себя роль модератора, Десимир Д. Иванович, тренер по кадровым ресурсам, представляет собой реальное введение для подготовки аудитории, он призвал расслабиться и свободно участвовать в компании вместе с автором книги, рассказывая о личном опыте, своей первой работе, встрече с средой провинциального города, но также о выявлении группы людей, совершенно других от тех, с которыми встречается на работе.

В дальнейшей презентации обобщается и упрощается основной смысл и принципы работы и функционирования масонской ложи в определенной среде. В кратких чертах, это также дает определение и историю масонства.

Существует несколько сфер текущей деятельности семинаров о масонстве - Ложа, но особое внимание уделяется сфере образования, которая может рассматриваться как сфера самопознания и личностного развития.

Сущность и ключ всей масонской работы Познай Самого Себя - древнегреческая надпись из храма Аполлона в Дельфах - жить разумно, правильно, строить гармоничные отношения также с другими людьми, а не только в Братстве.

Продолжение этой работы над собой может звучать : Обогатись - обучись, одухотворись, укрепись, сохрани унаследованное имущество, приобрети новое ... И, наконец, Владей Собой и Своими Ресурсами - принимай наилучшие решения, разумно управляй своим временем и жизненной энергией, своей собственностью, и всеми своими доступными ресурсами.

Идея масонства позволила бы людям развивать личные способности и необходимые навыки, а также быстрее и чаще принимать самостоятельные решения. Это подразумевает полную ответственность за собственное будущее.

Ответственность, однако, возникает из сознания, и когда слово «свет» упоминается в масонских ритуалах, полагают, что более глубокое понимание и знание истинного положения вещей, более глубокого понимания некоторой реальности, осознание, что человеку необходимо правильно позиционировать себя и принимать наилучшие решения.

Счастье, это решение, говорит одно высказывание. Человек не может принимать ответственных решений, когда он находится в темноте, и единственное, что он может пожелать, - это увидеть свет.

В психологическом смысле, когда говорится о «свете», это считается прозрением. Это когда человек, обычно после долгого размышления о решении вопроса, внезапно соглашается с вещами, все рассматривается в другом свете, с другой точки зрения. Как правило, такие лучи света и вспышки ясности, сопровождающиеся скачком понимания, связаны с некоторыми обычными вопросами из повседневной жизни человека и проблемами, с которыми он на данный момент временно или хронически занят. Кроме того, за этим следует прыжок энергетического потенциала, мотивация и энтузиазм в отношении некоторых новых действий. Такой опыт в природе можно сравнить с ночной бурей, вспышкой молнии и высвобожденной энергией в виде грома.

Для человека открываются некоторые новые горизонты и идеи, которые преодолевают вопросы обычных повседневных столкновений, и в этом случае мы входим в сферу духовности, и мы говорим об откровении или просвещении.

Реализованная личная выгода в достигнутом явлении - Понимание, является бесценной и, вероятно, самым большим достоянием, которое мы можем получить в этой жизни, и возможно, взять ее с собой, как свой единственный багаж, когда покинем этот мир.

SPARKS IN THE DARK

One attempt to understand the idea of freemasons

When it comes to freemasons, there are books about history of the masonry and relatively big number of publications written in serbian language, which are targeted for the members themselves. However, there are not enough books or publications, which could present, to the people who are interested in general, and provide them with the truthful, clear and complete essence, practice and goals of the freemasons organizations.

Hence comes this summary of the introductory lecture regarding the promotion of the book "Bremasoni", by the famous Serbian writer, Mirjana Đurđević, held on 26 November, 2012 in Knjaževac. The publication of this introductory word could serve as a small step towards decontamination and a more objective view of the Masonic idea, as well as its place and role in the further development of the Serbian society. Taking on the role of a moderator, Desimir D. Ivanović, a human resources trainer, gives the introduction, in order to prepare the audience, encouraged it to relax and freely participate in talking with the author of the book; by telling about his personal experience, his first job, coming to the provincial town, and discovering a group of people quite different from those from his working place.

In his further presentation, Mr. Ivanović summarizes and simplifies the basic meaning and principles of work and operation of a Masonic lodge in a certain environment. In short, he gives a definition and history of masonry.

There are more spheres of the present activity of Free-masonry workshops – The Lodges.

A special emphasis was given to the educational sphere, which can be viewed as a sphere of getting to know one's own self and a personal development.

The essence and the key to the entire Masonic work is **KNOW YOURSELF** - the old Greek inscription from the Apollo temple in Delphi - live wisely, justly, build harmonious relationships with other people, not only within the Brotherhood. The continuation of that work on oneself could be – **ENRICH YOURSELF** – educate yourself, become more spiritual, strengthen yourself, preserve the inherited property, acquire new property... And at the end: **BE YOUR OWN MASTER AND THE MASTER OF YOUR RESOURCES** –

make the best decisions, wisely manage your time and energy, your assets and all the resources available to you.

The Masonic ideal would be that people develop personal abilities and necessary skills, and to be able to make their independent decisions more quickly and more often. That implies full responsibility for one's own future. Responsibility, however, stems from consciousness, and when the word "light" is mentioned in Masonic rituals, it refers to that deeper insight and apprehension of the real state of things, a more complete understanding of some reality, the awareness, which is necessary for a man to position himself properly and make the best decisions.

Happiness, that's the decision, states one proverb. A man can not make responsible decisions when he is in the dark, and the only thing he can wish for then is to see the light.

In a psychological meaning, when we speak of "light" it is referred to insight. This happens when a person, usually after a long reflexion about a certain question, suddenly sees the things fall into the right place – everything is seen in a different light, from a different viewpoint.

As a rule, such sparks of light and flares of clarity, accompanied by a leap of understanding, relate to some ordinary questions from the man's everyday life and problems that occupy him temporarily or permanently. Also, they are accompanied by a leap in energy potential, motivation and enthusiasm for some new actions. Such an experience in nature could be compared with a night storm, with a flash of lightning and the deliverance of energy in the form of a thunder.

In the case when some new horizons and insights open to a man, and they rise above the questions of ordinary everyday life, in which case we move into the sphere of spirituality and we are talking about revelation or enlightenment.

This gained personal benefit in the achieved phenomenon of UNDERSTANDING is of priceless importance. It is probably the greatest possession that we can acquire in this life, and perhaps take it with us, as our sole luggage, when we leave this world.